

Cliqueu aquí
per accedir a la
versió completa
de la publicació

Observatori de polítiques educatives locals

Informe 2013

Col·lecció **Documents de Treball**

La Diputació de Barcelona és una institució de govern local que treballa conjuntament amb els ajuntaments per impulsar el progrés i el benestar de la ciutadania.

La col·lecció **Documents de Treball** facilita als agents del món local continguts actualitzats per contribuir a la millora en la gestió de les polítiques públiques locals.

L'Observatori de polítiques educatives locals va néixer l'any 2005 com a instrument de coneixement i innovació, amb la missió de contribuir a la governabilitat local a partir del seguiment, avaluació i sistematització de noves propostes i línies d'actuació relacionades amb l'educació. El seu objectiu final és contribuir a la presa de decisions i a la millora dels resultats de les polítiques educatives dels municipis.

L'Informe 2013 de l'Observatori de polítiques educatives locals inclou un conjunt d'articles que aborden diferents temes d'interès per a la Diputació de Barcelona i per al conjunt d'administracions locals: l'orientació acadèmica i professional com a política municipal, la formació professional des dels ens locals, l'orientació al llarg de la vida en el marc europeu o l'evolució de la despesa educativa de les administracions locals.

**Diputació
Barcelona**

**Àrea d'Atenció
a les Persones**

Gerència de Serveis d'Educació

Comte d'Urgell, 187
Escola Industrial. Edifici del Relotge, 1a planta
08036 Barcelona
Tel. 934 022 950 · Fax 934 022 498
gs.educacio@diba.cat · www.diba.cat/educacio

**Consulteu altres publicacions al web
de la Llibreria de la Diputació de Barcelona:**

www.diba.cat/llibreria

Observatori de polítiques educatives locals

Informe 2013

Col·lecció **Documents de Treball**

Sèrie_Educació, 10

**Diputació
Barcelona**

© Diputació de Barcelona
Desembre, 2014

Disseny i producció: Direcció de Comunicació
de la Diputació de Barcelona
Composició: gama, sl
ISBN: 978-84-9803-700-5
Dipòsit legal: B 25788-2014

Índex

Presentació	6
L'orientació professional: una baula fonamental per a la nova FP	9
<i>Xavier Casares</i>	
La formació professional des dels municipis: el paper dels consells de la formació professional	21
<i>Pere Gabern</i>	
Experiències municipals en l'àmbit de l'orientació: fires i jornades a la demarcació de Barcelona	33
<i>Dolors Bautista</i>	
La Taula per a l'orientació: un espai de coordinació en els àmbits social, educatiu i econòmic de la Diputació de Barcelona	43
<i>Neus Gómez</i>	
Premis Educaweb d'Orientació Acadèmica i Professional: un espai per al reconeixement de l'activitat orientadora	49
<i>Gemma Latorre, Laia Mestres i Montserrat Oliveras</i>	
El repte de la formació professional i l'ocupació a Catalunya: evidències i propostes de reforma	72
<i>Òscar Valiente, Adrián Zancajo i Àngel Tarriño</i>	
La formació professional i l'orientació al llarg de la vida en el marc europeu	90
<i>Laura Giménez i Neus Gómez</i>	
La despesa educativa de les administracions locals	101
<i>Santi Martínez</i>	
El sistema educatiu a la demarcació de Barcelona: un cop d'ull a les principals xifres del curs 2012-2013	110
<i>Eva Saura</i>	

Presentació

L'Informe 2013 de l'Observatori de polítiques educatives locals és una publicació amb la qual volem contribuir a que els ens locals reflexionin sobre els reptes i les oportunitats de les polítiques educatives en el seu àmbit d'actuació. En l'actualitat, molts dels debats vinculats amb el paper de l'educació tenen a veure amb l'actual situació de crisi i la necessitat de trobar solucions que resolguin o minimitzin les principals conseqüències negatives que comporta, especialment les altes taxes d'atur entre la població més jove.

El darrer període de recessió econòmica ha provocat elevats índexs d'abandonament escolar i un volum considerable de població jove sense formació bàsica. En aquest sentit, una de les línies de més incidència de les polítiques educatives locals és l'aposta per un model d'orientació acadèmica, i de transició del sistema escolar al món laboral que permeti la reincorporació al sistema educatiu o la millora de la seva qualificació professional.

En la mateixa línia, cada cop són més les instàncies que consideren molt important la participació de les administracions locals en relació amb la formació professional. El seu paper es considera fonamental a l'hora d'avançar en l'adequació de l'oferta de la formació professional a les necessitats del teixit productiu i el mercat laboral.

Orientació i formació professional són, doncs, dues de les principals apostes de molts ajuntaments en favor de la millora de la situació laboral de les persones. És per això que hem volgut que *l'Informe 2013 de l'Observatori de polítiques educatives locals* que teniu a les mans reflecteixi aquestes preocupacions amb una sèrie de capítols que conviden a la reflexió sobre aquesta qüestió des de diferents visions.

Al capítol «L'orientació professional: una baula fonamental per a la nova FP», de Xavier Casares, president del Consell Català de Formació Professional, destaca la importància que l'orientació professional té per a la Generalitat. És per això que la considera un dels serveis bàsics relacionats amb la formació professional al llarg de la vida que s'inclourà –juntament amb la formació inicial, la formació per a l'ocupació o l'acreditació– a la futura Llei del Sistema de la formació i qualificació professional de Catalunya.

Seguidament, en Pere Gabern, secretari tècnic del Consell de la Formació Professional de Granollers, sintetitza els principals trets de l'acció local en relació amb els consells municipals de l'FP (el treball de proximitat, la interlocució institucional, i la coordinació i el treball conjunt entre diferents agents) i ens dóna l'oportunitat de conèixer de primera mà l'experiència específica de Granollers en aquest àmbit.

Per la seva banda, els investigadors de la Fundació Jaume Bofill, Òscar Valiente, Adrián Zancajo i Àngel Tarrío, ens ofereixen una visió més analítica sobre els reptes de la formació professional i l'ocupació a Catalunya, en un capítol on presenten les principals conclusions de l'estudi *La formació professional i l'ocupació a Catalunya*, analitzen les fortaleses i debilitats del sistema d'FP a Catalunya, i presenten propostes i recomanacions polítiques derivades de l'anàlisi d'indicadors i la revisió de documents de la Unió Europea i l'OCDE en matèria de formació professional.

Sens dubte, qualsevol proposta de millora de la formació professional haurà de tenir present les tendències en l'àmbit europeu. Per això mateix, a «La formació professional i l'orientació al llarg de la vida en el marc europeu», fem una revisió dels posicionaments de la Unió Europea. En concret, a partir de l'anomenat procés de Copenhague que, en el marc de l'Estratègia Europa 2020, té per objectiu millorar els resultats, la qualitat i l'atractiu de l'educació i la formació professionals per mitjà d'una millor cooperació a escala europea.

Per a la Diputació de Barcelona, l'orientació és una de les apostes estratègiques clau de l'actual mandat i una de les línies d'actuació és el suport a les nombroses fires i jornades d'orientació que es desenvolupen per tots els municipis de la demarcació de Barcelona. Per aquest motiu, hem volgut dedicar un capítol a explicar com es desenvolupen aquests esdeveniments que, coincidint amb el període previ a la preinscripció als ensenyaments postobligatoris, porten a terme diversos ens locals de la demarcació de Barcelona, amb l'objectiu d'apropar a la ciutadania l'oferta formativa existent al territori i oferir accions d'orientació que facilitin la presa de decisions en moments de transició educativa i professional.

D'altra banda, al capítol «La taula per a l'orientació: un espai de coordinació en els àmbits social, educatiu i econòmic de la Diputació de Barcelona», expliquem aquest instrument que estem impulsant amb l'objectiu de treballar de forma integral diferents àrees de la corporació, per tal d'avançar cap a un model de visió conjunta en la definició de serveis orientats a les necessitats dels ciutadans i poder oferir un millor suport als ens locals, a través de l'orientació, en els àmbits social, educatiu i econòmic.

També en l'àmbit de l'orientació, hem demanat al portal educatiu Educaweb que ens expliquin els objectius, principis i metodologia dels Premis Educaweb d'Orientació Acadèmica i Professional. Uns guardons que reconeixen l'activitat orientadora i que, al llarg dels darrers anys, han contribuït a crear un espai de reconeixement de bones pràctiques en l'àmbit de l'orientació.

Per últim, en línia amb la funció analítica de l'Observatori i amb la intenció d'oferir informació sobre l'estat de situació del nostre sistema educatiu, finalitzem aquest Informe amb dos capítols. A «La despesa educativa de les administracions locals», analitzem els pressupostos d'educació de les administracions locals a Catalunya entre els anys 2007 i 2011. Això ens permet valorar la seva dimensió en el conjunt de les polítiques locals i concloure que l'educació és una de les funcions de despesa més importants en el conjunt de les despeses municipals. També, com en totes les edicions de l'Informe, a «El sistema educatiu a la demarcació de Barcelona: un cop d'ull a les

principals xifres del curs 2012-2013», oferim l'actualització de les principals dades del sistema educatiu a la demarcació de Barcelona i la seva evolució durant els darrers cursos.

Esperem que aquests continguts siguin del vostre interès i que puguin aportar arguments als debats sobre els reptes que planteja la gestió de l'educació en l'àmbit municipal al món local i al conjunt de la nostra societat.

Gerard Ardanuy i Mata
Diputat adjunt d'Educació

L'orientació professional: una baula fonamental per a la nova FP

Xavier Casares

President del Consell Català de Formació Professional

En el projecte de transformació de l'FP endegat pel Govern de Catalunya, l'orientació professional hi juga un paper cabdal. Això explica que la instauració d'un protocol comú d'informació i orientació professional sigui un dels pilars, tant del III Pla general d'FP a Catalunya (2013-2016), com de l'avantprojecte de nova Llei per al conjunt del sistema. L'objectiu: que les persones disposin de les dades i les eines per triar el seu camí professional.

El 2014 ha d'ésser un any important, un punt d'inflexió per a la formació professional a Catalunya. Després d'establir uns sòlids fonaments per al canvi, com han estat l'aprovació del III Pla general de la formació professional a Catalunya (2013-2016), de consens amb els agents socials, que traça el camí a seguir en la transformació del sistema, i la memòria de la futura Llei, aprovats pel Govern l'any passat, enguany impulsarem l'avantprojecte de Llei del Sistema de la formació i qualificació professional de Catalunya.

La futura Llei serà un marc normatiu de rang màxim que crearà el Sistema de la formació professional a Catalunya, integrant tots els seus serveis bàsics d'informació, orientació, formació –inicial i per a l'ocupació– i acreditació, i establirà actuacions i mesures per encarar els històrics dèficits de l'FP, identificats a bastament al llarg dels anys i convinguts amb els agents socials.

El consens amb els agents socials i les orientacions europees ens marquen el camí a seguir, singularment recollit en el III Pla d'FP i a l'Estratègia Europa 2020 o el més recent paquet de mesures per lluitar contra l'atur de llarga durada o l'atur juvenil.

Però també actuacions singulars dels països més avançats del nostre entorn porten temps mostrant-nos exemples a seguir, gràcies, per exemple, als casos d'èxit vinculats a la implantació d'una formació professional dual, absolutament integrada en les empreses, molt eficient tant en termes de formació com d'inserció laboral.

La majoria de les previsions ens vaticinen un escenari posterior a la crisi amb una creació d'ocupació neta de creixement lent, una població activa més envellida i un transvasament creixent de treballadors i empreses entre sectors d'activitat. En aquest escenari, l'aposta per la formació tècnica professional i la qualificació de les persones ens condueix, inexorablement, a la necessitat de fer evolucionar la formació professional en una direcció ben determinada.

En aquest context s'emmarca l'objectiu del Govern de la Generalitat per enguany, promogut conjuntament pels departaments d'Ensenyament i d'Empresa i Ocupació, de

culminar l'aprovació, al Parlament de Catalunya, de la futura Llei de la formació professional de Catalunya.

A la futura Llei s'integren i coordinen tots els serveis bàsics relacionats amb la formació professional al llarg de la vida de les persones: informació, orientació, formació inicial, formació per a l'ocupació i acreditació i qualificacions.

L'orientació professional esdevé una baula fonamental, en tant que s'enquadra en una fase crítica per aconseguir que encaixin els perfils i les voluntats de les persones treballadores amb les necessitats del mercat laboral. En aquest sentit és evident, per tant, que un bon procés d'informació i l'orientació professional –dins un sistema integrat–, és requisit imprescindible per garantir una formació al llarg de la vida de les persones, que traslladarà la nostra FP als reptes que ens planteja la nostra economia.

En el present capítol faré un repàs al concepte d'orientació professional, al seu encaix en el model de formació professional i a la seva plasmació en les iniciatives que aquest Govern té en marxa per impulsar el seu projecte de transformació del Sistema.

Què és l'orientació professional?

Per parlar d'orientació i poder-la adequar als esquemes que preponderen a Europa, cal fixar-se en com s'entén aquesta disciplina al vell continent. En aquest sentit l'orientació professional, d'acord amb la definició que es fa des de la UE,¹ es refereix a «un conjunt d'activitats que permeten als ciutadans i ciutadanes identificar, en qualsevol moment de la seva vida, les seves aptituds, capacitats i interessos; adoptar decisions importants en matèria d'educació, formació i ocupació, i gestionar la seva trajectòria vital individual en l'aprenentatge, el treball i altres entorns en què s'adquireixen o s'utilitzen aquestes capacitats o aptituds.»

Sobre la base d'aquesta definició, l'orientació professional habitualment es tradueix en un conjunt d'accions i mesures d'informació, acompanyament, motivació i assessorament que, tenint en compte les circumstàncies personals, acadèmiques i professionals de la persona, li permetin gestionar la seva trajectòria individual d'aprenentatge, de recerca d'ocupació o de posada en pràctica d'iniciatives empresarials. Així mateix, l'orientació proporciona a les persones interessades informació i orientació adequades en matèria de formació professional i qualificacions per a l'ocupació.

La crisi sistèmica posa en valor l'orientació professional

El criteri comunament acceptat apunta que la crisi econòmica i financera que encara ens afecta va començar pels voltants del 2008, i que és una crisi sistèmica que ha afectat tots els països del nostre entorn. Catalunya hi va arribar amb un model econò-

1. Definició pròpia a partir de definicions del Consell Europeu i del Parlament Europeu.